

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

BASEL III - LİKİDİTE KARŞILAMA ORANI UYGULAMASI

**SIKÇA SORULAN SORULAR VE
AÇIKLAMALAR**

Soru No: 1

İlgili Hüküm: Yönetmelik 9 uncu madde uygulaması

Konu: Yüksek kaliteli likit varlık stokuna ulaşılrken düzeltilmiş tutarların ve likidite karşılama oranının hesaplanmasına ilişkin örnekler

Yönetmeliğin 9 uncu maddesi uyarınca düzeltilmiş tutarların dikkate alınması suretiyle yüksek kaliteli likit varlık stoku ve likidite karşılama oranı hesaplamasına ilişkin örnek soru ve çözümler aşağıda sunulmuştur.

Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (1), (3) ve (4) numaralı fıkraları;

"1) Yüksek kaliteli likit varlık stoku, yüksek kaliteli likit varlıkların toplamından dördüncü fıkrada belirtilen sınırları aşan tutarların düşülmesi suretiyle Ek-3'te yer alan formül uyarınca hesaplanır.

(...)

(3) Dördüncü fıkrada belirtilen sınırların uygulamasında vadesine otuz gün veya daha kısa süre kalan repo, ters repo, menkul kıymet ödünç alma veya verme işlemleri, kredili menkul kıymet işlemleri ile teminat swap işlemlerinin likidite karşılama oranı hesaplama tarihi itibarıyla gerçekleşeceği kabul edilir. Bu kapsamda, söz konusu işlemlerin gerçekleşmesiyle,

a) Alınacak yüksek kaliteli likit varlıkların, ilgisine göre bankanın birinci kalite likit varlıklarına, 2A kalite likit varlıklarına veya 2B kalite likit varlıklarına eklenmesi,

b) Verilecek yüksek kaliteli likit varlıkların ilgisine göre bankanın birinci kalite likit varlıklarından, 2A kalite likit varlıklarından veya 2B kalite likit varlıklarından çıkarılması suretiyle düzeltilmiş birinci kalite likit varlıklar, düzeltilmiş 2A kalite likit varlıklar ve düzeltilmiş 2B kalite likit varlıklar hesaplanır.

(4) Düzeltilmiş 2B kalite likit varlık tutarı, düzeltilmiş birinci kalite likit varlık, düzeltilmiş 2A kalite likit varlık ve düzeltilmiş 2B kalite likit varlık tutarının yüzde on beşi ile düzeltilmiş birinci kalite likit varlık tutarının yüzde yirmi beşinden küçük olanını aşamaz. Bu sınırlama uygulandıktan sonra hesaplanacak düzeltilmiş ikinci kalite likit varlık tutarı, bu sınırlama uygulandıktan sonra hesaplanacak düzeltilmiş birinci kalite likit varlık, düzeltilmiş 2A kalite likit varlık ve düzeltilmiş 2B kalite likit varlık tutarının yüzde kırkını aşamaz."

hükmünü amirdir.

Likidite karşılama oranı aşağıdaki sıralamanın takip edilmesi suretiyle hesaplanır.

1) Yüksek kaliteli likit varlıklar, nakit giriş ve nakit çıkışları Ek-1 ile Ek-2 de yer alan cetvelde ilgili oldukları satıra yerleştirilir.

2) Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca yapılan düzeltme işlemleri neticesinde bulunan tutarlar ilgisine göre "**A.1.Birinci Kalite Likit Varlıklara İlişkin Düzeltme Tutarı**", "**B.1.1. 2A Kalite Likit Varlıklara İlişkin Düzeltme Tutarı**" ile "**B.2.1. 2B Kalite Likit Varlıklara İlişkin Düzeltme Tutarı**" satırlarına yazılır.

3) Yukarıda hesaplanan düzeltme tutarlarının ilgisine göre Birinci Kalite Likit Varlıklar, 2A Kalite Likit Varlıklar ile 2B Kalite Likit Varlıklara eklenmesi ya da çıkarılması suretiyle "**A.2.Düzeltilmiş Birinci Kalite Likit Varlıklar (A±A.1)**", "**B.1.2.Düzeltilmiş 2A Kalite Likit Varlıklar (B1±B.1.1)**" ile "**B.2.2. Düzeltilmiş 2B Kalite Likit Varlıklar (B2±B.2.1)**" bulanarak bu satırlar doldurulur.

4) Yönetmelik Ek-3'te yer alan formül uyarınca bu düzeltilmiş tutarlar üzerinden aşım tutarları hesaplanır. (Bankanın 2A Kalite Likit Varlıkları ve 2B Kalite Likit Varlıkları bulunmaması veya bulunmasa bile bu varlıklar üzerinden 30 gün içerisinde gerçekleşecek bir işlemi bulunmaması halinde düzeltilmiş tutar ve aşım hesaplanmaz.)

5) Aşım tutarı olması halinde, bu tutarlar "**D. 2B Kalite Likit Varlıklara Uygulanan Üst Sınır Aşım Tutarı**" ile "**E. İkinci Kalite Likit Varlıklara Uygulanan Üst Sınır Aşım Tutarı**" satırlarına girilir.

6) Yüksek Kaliteli Likit Varlık Stoku, Yüksek Kaliteli Likit Varlıklardan (**düzeltilme işlemine konu edilmeden**) (A+B1+B2) varsa 2B Kalite Likit Varlıklara Uygulanan Üst Sınır Aşım Tutarı (D) ile İkinci Kalite Likit Varlıklara Uygulanan Üst Sınır Aşım Tutarının (E) çıkarılması suretiyle bulunur. Eğer **herhangi bir aşım yoksa** Yüksek Kaliteli Likit Varlık Stoku, Yüksek Kaliteli Likit Varlıkların (**düzeltilme işlemine konu edilmeden**) (A+B1+B2) toplamı ile bulunur.

7) Nakit girişlerinin, nakit çıkışlarının %75'ini aşıp aşmadığı kontrol edilir. Aşan tutar net nakit çıkışı hesaplamasına konu edilmez.

8) Yüksek Kaliteli Likit Varlık Stokunun, net nakit çıkışlarına oranı ile likidite karşılama oranı hesaplanır.

Örnek Sorular:

Düzeltilmiş birinci kalite likit varlık: D_1

Düzeltilmiş 2A kalite likit varlık: D_2A

Düzeltilmiş 2B kalite likit varlık: D_2B

Yüksek kaliteli likit varlık stoku: YKLVS

Likidite karşılama oranı: LKO

Soru 1: Bankanın 2.000 TL değerinde birinci kalite likit varlığı ve 2.000 TL tutarında 30 günden kısa içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka 1.000 TL karşılığında 1.200 TL değerinde birinci kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında gecelik repo işlemi yapmıştır. Bankanın 2A Kalite Likit Varlığı ve 2B Kalite Likit Varlığı bulunmamaktadır.

Hesaplama:

- $D_1: 2.000 - 1.000 + 1.200 = 2.200$ (Yüksek kaliteli varlıklardan 1.000 TL nakit ödeme yapılacak, 1200TL tutarında birinci kalite likit varlık portföyüne girecek.)
- Bankanın 2A Kalite Likit Varlığı ve 2B Kalite Likit Varlığı yada bu varlıklar üzerinden 30 gün içerisinde gerçekleşecek bir işlemi olmadığından her hangi bir düzeltme işlemi yapılmamaktadır.
- Bankanın düzeltilmiş 2A kalite likit varlık ve düzeltilmiş 2B kalite likit varlık stoğu olmadığından aşım bulunmamaktadır.
- Net nakit çıkışı: $2.000 + 1.000 \times \%0 = 2.000$ (Birinci kalite likit varlık niteliğindeki varlıkla teminatlı borca ilişkin nakit çıkışı olduğundan %0 dikkate alma oranı uygulanacak.)
- $YKLVs = 2.000$ (Düzeltilme işlemine tabi tutulmadan)
- $LKO: 2.000 / 2.000 = \%100$

Soru 2: Bankanın **2.000 TL** ve **2000 \$** değerinde birinci kalite likit varlıkları ve 2.000 TL tutarında 30 günden kısa içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka **1.000 \$** karşılığında **1.200TL** değerinde birinci kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında gecelik repo işlemi yapmıştır. Bankanın 2A Kalite Likit Varlığı ve 2B Kalite Likit Varlığı bulunmamaktadır. (**1\$=2TL**)

Toplam Likidite Karşılama Oranı Hesaplaması:

- $D_1(YP): 2.000 \$ - 1000 \$ = 1.000 \$$ (Yüksek kaliteli varlıklardan 1.000 \$ nakit ödeme yapılacak),
 $D_1 (TL): 2.000 TL + 1.200 TL = 3.200 TL$ (1.200 TL tutarında birinci kalite likit varlık portföyüne menkul kıymet girecek.)
 $D_1 (toplam) = 3200 TL + (1.000 \$ \times 2 TL) = 5.200 TL$
- Bankanın 2A Kalite Likit Varlığı ve 2B Kalite Likit Varlığı yada bu varlıklar üzerinden 30 gün içerisinde gerçekleşecek bir işlemi olmadığından her hangi bir düzeltme işlemi yapılmamaktadır.
- Bankanın düzeltilmiş 2A kalite likit varlık ve düzeltilmiş 2B kalite likit varlık stoğu olmadığından aşım bulunmamaktadır.
- Net nakit çıkışı(YP): $1.000 \$ \times \%0 = 0 \$$ (**Farklı para birimleri** cinsinden yapılmasına rağmen "TOPLAM LİKİDİTE KARŞILAMA ORANI" hesaplandığından **"Teminatlı borçlar- Birinci Kalite Likit Varlıkların Teminatıyla Sağlanan Fonlar"** kapsamında değerlendirilip **%0 dikkate alınma oranı** uygulanır.
Net nakit çıkışı(TL): 2.000TL
Net nakit çıkışı(Toplam): $2.000 TL + 0 \$ = 2.000 TL$
- $YKLVs = 2.000 TL + (2.000 \$ \times 2 TL) = 4000 TL$ (Düzeltilme işlemine tabi tutulmadan)
- $LKO: 4.000 / 2.000 = \%200$

Yabancı Para likidite Karşılama Oranı Hesaplaması:

- $D_1(YP): 2.000 \$ - 1000 \$ = 1.000 \$$ (Yüksek kaliteli varlıklardan 1.000 \$ nakit ödeme yapılacak),
- Bankanın 2A Kalite Likit Varlığı ve 2B Kalite Likit Varlığı yada bu varlıklar üzerinden 30 gün içerisinde gerçekleşecek bir işlemi olmadığından her hangi bir düzeltme işlemi yapılmamaktadır.
- Bankanın düzeltilmiş 2A kalite likit varlık ve düzeltilmiş 2B kalite likit varlık stoğu olmadığından aşım bulunmamaktadır.

- Net nakit çıkışı(YP): $1.000 \$ \times \%100=1.000 \$$ (**Farklı para birimleri** cinsinden yapıldığından ve "YABANCI PARA LİKİDİTE KARŞILAMA ORANI" hesaplandığından **"Teminatlı borçlar- Diğer Varlıkların Teminatıyla Sağlanan Fonlar"** kapsamında değerlendirilip **%100 dikkate alınma oranı** uygulanır.
- YKLVS= 2.000\$ (Düzeltilme işlemine tabi tutulmadan)
- LKO: $2000 / 1.000 = \%200$

Soru 3: Bankanın 1.500 TL birinci kalite likit varlığı ve 2.000 TL tutarında 30 günden kısa süre içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka 500 TL karşılığında 500TL değerinde 2A kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında gecelik repo işlemi yapmıştır.

Hesaplama :

- $D_1: 1.500 - 500 = 1.000$ (Yüksek kaliteli varlıklardan 500TL nakit ödeme yapılacak.)
- $D_{2A}: (0 + 500) \times \%85 = 425$ (500 TL tutarında 2A kalite likit varlık portföye eklenecek.)
- $D_{2A} / D_1 \leq 2/3 \rightarrow (425/1.000 < 2/3)$ (
- Net nakit çıkışı: $2000 + 500 \times \%15 = 2075$ (2A kalite likit varlık niteliğindeki varlıkla teminatlı borca ilişkin nakit çıkışı olduğundan **%15 dikkate alma oranı** uygulanacak.)
- YKLVS=1.500
- $LKO = 1.500/2075 = \%72,3$

Soru 4: Bankanın 1.500 TL birinci kalite likit varlığı ve 2.000 TL tutarında 30 günden kısa süre içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka 500 TL karşılığında 500TL değerinde 2A kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında 60 gün vadeli repo işlemi yapmıştır.

Hesaplama:

Repo işleminin vadesine 60 gün olduğundan düzeltme yapılması gerekmemektedir.

- $D_{2A} / D_1 \leq 2/3 \rightarrow (0/1.500 < 2/3)$
- Net nakit çıkışı: 2000 (Repo işleminin vadesi 30 günden fazla olduğundan nakit çıkışında hesaplama katılmayacak.)
- YKLVS= 1.500
- $LKO: 1.500/2000 = \%75$

Soru 5: Bankanın 2.000 TL birinci kalite likit varlığı ve 2.000 TL tutarında 30 günden kısa süre içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka 1.000 TL karşılığında 1.000TL değerinde 2A kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında gecelik repo işlemi yapmıştır.

Hesaplama:

- $D_1: 2.000 - 1.000 = 1.000$ (Yüksek kaliteli varlıklardan 1.000 TL nakit ödeme yapılacak.)
- $D_{2A}: (0 + 1.000) \times \%85 = 850$ (1.000 TL tutarında 2A kalite likit varlık portföye eklenecek.)
- $D_{2A} / D_1 \leq 2/3 \rightarrow (850/1.000 > 2/3)$
- İkinci kalite likit varlık sınırı aşım tutarı: $850 - (1.000 \times 2/3) = 183$
- Net nakit çıkışı: $2.000 + 1.000 \times \%15 = 2.150$ (2A kalite likit varlık niteliğindeki varlıkla teminatlı borca ilişkin nakit çıkışı olduğundan **%15 dikkate alma oranı** uygulanacak.)

- $YKLVS = 2000 - 183 = 1.817$
- $LKO: 1.817 / 2.150 = \%84,5$

Soru 6: Bankanın 2.000 TL birinci kalite likit varlığı ve 2.000 TL tutarında 30 günden kısa süre içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka 1.000 TL karşılığında 1.000TL değerinde 2A kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında gecelik repo işlemi ile 500 TL karşılığında 750 TL tutarında 2B kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet (%50 dikkate alınma oranı) karşılığında gecelik repo işlemi yapmıştır.

Hesaplama:

- $D_1: 2.000 - 1.000 - 500 = 500$ (Yüksek kaliteli varlıklardan toplam 1.500 TL nakit ödeme yapılacaktır.)
- $D_{2A}: (0 + 1.000) \times \%85 = 850$ (1.000 TL tutarında 2A kalite likit varlık portföye eklenecek.) $D_{2B}: (0 + 750) \times \%50 = 375$ (750TL tutarında 2B kalite likit varlık portföye eklenecek.)
- $D_{2B} / (D_{2A} + D_1) \leq 15/85 \rightarrow (375/(850+500)) > 15/85$
2B sınırı aşım tutarı: $\text{Maks}[(375 - (1350 \times 15/85)); (375 - (500 \times 15/60))]$
 $= \text{Maks}[(136,8); (250)] = 250$
- $D_{2A} + D_{2B} - (2B \text{ sınır aşım tutarı}) = 850 + 375 - 250 = 975$
 $(D_{2B} + D_{2A} - (2B \text{ sınır aşım tutarı}) / (D_1 \leq 2/3) \rightarrow (975/500) > 2/3$
- İkinci kalite likit varlık sınır aşım tutarı: $975 - (500 \times 2/3) = 641,7$
- Net nakit çıkışı: $2.000 + 1.000 \times \%15 + 500 \times \%50 = 2.400$ (2A kalite likit varlık niteliğindeki varlıkla teminatlı borca ilişkin nakit çıkışına %15; 2B kalite likit varlık niteliğindeki varlıkla teminatlı borca ilişkin nakit çıkışına %50 dikkate alma oranı uygulanacak.)
- $YKLVS = 2.000 - 250 - 641,7 = 1.108,3$
- $LKO: 1,108,3 / 2.400 = \%46,18$

Soru 7: Bankanın 500 TL birinci kalite likit varlığı, 1.550 TL tutarında 2A kalite likit varlığı ve 2.000 TL 30 günden kısa süre içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışı (ters repo işlemi hariç) bulunmaktadır. Banka 500 TL karşılığında 550TL değerinde 2A kalite likit varlık niteliğindeki menkul kıymet karşılığında gecelik ters repo işlemi yapmıştır.

Hesaplama:

- $D_1: 500 + 500 = 1.000$ (Yüksek kaliteli varlıklara toplam 500 TL nakit girişi olacak.)
- $D_{2A}: (1.550 - 550) \times \%85 = 850$ (2A kalite likit varlık portföyü 550TL tutarında azalacak.)
- $D_{2A} / D_1 \leq 2/3 \rightarrow (850/1.000) > 2/3$
- İkinci kalite likit varlık sınır aşım tutarı: $(850 - 1000 \times 2/3) = 183,33$
- Net nakit çıkışı: $2.000 - 500 \times \%15 = 1.925$ (2A kalite likit varlık niteliğindeki varlıkla teminatlı alacağına ilişkin nakit girişi olduğundan %15 dikkate alma oranı uygulanacak.)
- $YKLVS = 500 + 1.317,5 - 183 = 1.634,5$ (500 TL birinci kalite likit varlık ile %15 dikkate alma oranı uygulanmış 1550 TL 2A kalite likit varlık tutarından aşım tutarı indirilecek.)
- $LKO: 1.634,5 / 1.925 = \%84,9$